כט: מי שאמר פרק רביעי נזיר

אמרת לא. אמור מעתה שלוה לא נקיטת אם אמרת בזכר בנקבה ששני איסורין בעזרה קמיל תמר בנקיבה שיש שני איסורין חולין בעזרה ואיסור נבלה לכך מביאה חטאת העוף ואינו נאכל אלמא אין ליה [ה]דין שחיטה לעוף מן התורה וחולין שנשחטו בעזרה לאורייתא:

מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא דילמא תרין איסורין דרבנן. אכל לאורייתא לא הויין תרי איסורי דאין שחיטה לעוף מן התורה וחולין שנשחטו בעזרה לאו לאורייתא וע"ע אם ההיקש דרשה גמורה היכי קאמר לא אם אמרת בזכר שכן איסור אחד תאמר בנקבה שכן שני איסורין דרבנן הא אין משכיחים בהיקש ויש לומר דודאי ההיקש דרשה גמורה לענין שיש תקנה לספק יולדת כמה שמביאה חטאת העוף אבל מה שאמר התנא שאינו נאכל תומרא דרבנן הוא ומן התורה הוא נאכל דאין שחיטה לעוף וחולין בעזרה אין לאורייתא ורבנן החמירו למ"ד דאית ליה בעלמא חולין שנשחטו בעזרה לאורייתא וקיימא לן בכל דוכתי דחטאת העוף נא על הספק ע"כ דרשה גמורה הוא שהרי מליקת העוף הוי כשחיטת חולין א) והכי מוכח כל הסוגיא כך לשון רש"י (בכריתות דף ז):

לימא כתנאי וכו' עד שיביא שתי שערות. דהיינו מיום י"ג שנה ויום אחד ואילך רבי יוסי בר' יהודה לומר עד שיגיע לעונת נדרים היינו שנת י"ג די"ב שנה נדרים נבדקין: **ואע"ג** דהגיע לעונת נדרים [מדיר] ליה. דמופלא סמוך לאיש דרבנן דמן התורה הוא קטן וברשות אביו הוא: **ביון** דנפק ליה מרשותיה. בעצמו מצי לידור בנזיר אם ירצה תו לא מיחייב וכ"ע מופלא סמוך לאיש מדרבנן: **אתיא** דאורייתא. נזירות לאביו ודמי יציאתו מרשות אביו דלא הוי אלא מדרבנן ואפילו סמוך לאיש כי נדקינן ליה דיודע להפלות: **ואיבעית אימא** ב"ע בדי לחנכו ומופלא סמוך לאיש דרבנן. וקשה היכי מצי סבר ב) לחנכו בנפרק שני דחולין (דף מח.) משמע דיש שחיטה לעוף מן התורה וא"כ היכי אכיל מליקה ול"ל דלהך ליטנא נימא דייתי ולא יאכל כמו חטאת העוף שבא על הספק ג) [כפ' כל שעה] (פסחים דף מח.):

לימא הני תנאי בי הני. דפליגי אם מדירו [עד][3] שתי שערות או עד שיגיע [לעונת נדרים וגימא] לאו דוקא דכזה ליכא שום דמור וה"ג מיכא ד) כפרק כל שעה (שם דף לח.): **והבריאו** לפני ר"ג לברקו. פי' ר"ת בתוספתא יוסי[4] הביאו לפני רבן גמליאל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וקאמר ת"ק לידע אם הביא שתי שערות אם לא הביא ויהי יתר מבן י"ג שנה ויום אחד: **רבי** יוסי אומר. ובתוספתא[1] גרסינן ר' יוסי ב"ר יהודה: לידע אם הביא לעונת נדרים. שהיה יתר מי"ב שנה ויום אחד

לא אם אמרת בזכר שכן איסור אחד תאמר בנקבה ששני איסורין מאי שני איסורין לאו איסור נבילה וחולין בעזרה מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא ודילמא מיחייב עליה משום דמיתחזי כתרין איסורין מדרבנן לימא כתנאי עד מתי מדיר את בנו בנזיר [2]עד שיביא שתי שערות דברי רבי רבי יוסי ברבי יהודה אומר עד שיגיע לעונת נדרים מאי לאו תנאי היא דרבי סבר הלכה היא בנזיר ואע"ג דהגיע לעונת נדרים מדיר ליה ואזיל עד דמייתי שתי שערות ור' יוסי ברבי יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים סבר כדי לחנכו במצות וכיון דנפיק מרשותיה תו לא מיחייב אמרי לא דכולי עלמא הלכה היא בנזיר והכא במופלא הסמוך לאיש קמיפלגי רבי סבר [6]מופלא הסמוך לאיש דרבנן ואתיא דאורייתא דחיא דרבנן ור' יוסי בר' יהודה סבר [5]מופלא הסמוך לאיש דאורייתא ואיבעית אימא דכולי עלמא כדי לחנכו במצות ומופלא הסמוך לאיש דרבנן היא רבי סבר אתי חינוך דרבנן ודחי מופלא הסמוך לאיש דרבנן ור' יוסי בר' יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים קסבר לא אתי חינוך דרבנן ודחי מופלא הסמוך לאיש [7]לימא הני תנאי כי הני תנאי דתניא [8]מעשה ברבי חנינא שהדירו אביו בנזיר והביאו לפני רבן גמליאל והיה רבן גמליאל בודקו לידע אם הביא שתי שערות אם לא הביא רבי יוסי אומר לידע אם הגיע לעונת נדרים אם לאו אמר לו רבי אל תצטער לבודקני אם קטן אני אהיה בשביל אבא אם גדול אני אהיה בשביל עצמי עמד רבן גמליאל ונשקו על ראשו אמר מובטח אני בזה שמורה הלכה בישראל אמרו לא היו ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל בשלמא לרבי יוסי [9] בר' יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים היינו דקאמר אם קטן אני אהיה בשביל אבא [10] אלא לרבי דאמר עד שיביא שתי שערות ואם גדול אני אהיה בשביל עצמי

אמרת לא תמרת בזכר. לכך הוא נאכל: **שכן.** אין בו אלא איסור אחד דדילמא שומן הוא מאי דאכל והשתא קמייתי חולין לעזרה: **תאמר בנקבה.** דדילמא רוח הפילה או דבר שלא נתחייבה עליה קרבן וקא פגע בשני איסורין: **מאי שני** (ג). דקאמר דקא משוי לה למליקה ואית בה איסור נבילה וחולין בעזרה אלמא דסבירא ליה לר' יוסי דשחיטת העוף מן התורה וחולין בעזרה מן התורה: ה"ג **מתקיף לה רב אחא בר איקא דילמא.** אם איסורין דרבנן. אכל לאורייתא לא הויין תרי איסורי דאין שחיטה לעוף מן התורה וחולין שנשחטו בעזרה לאו לאורייתא וע"ע אם ההיקש דרשה גמורה היכי קאמר לא אם אמרת בזכר שכן איסור אחד תאמר בנקבה שכן שני איסורין דרבנן הא אין משכיחים בהיקש ויש לומר דודאי ההיקש דרשה גמורה לענין שיש תקנה לספק יולדת כמה שמביאה חטאת העוף אבל מה שאמר התנא שאינו נאכל תומרא דרבנן הוא ומן התורה הוא נאכל דאין שחיטה לעוף וחולין בעזרה אין לאורייתא ורבנן החמירו למ"ד דאית ליה בעלמא חולין שנשחטו בעזרה לאורייתא וקיימא לן בכל דוכתי דחטאת העוף נא על הספק ע"כ דרשה גמורה הוא שהרי מליקת העוף הוי כשחיטת חולין א) והכי מוכח כל הסוגיא כך לשון רש"י (בכריתות דף ז):

לימא כתנאי וכו' עד שיביא שתי שערות. דהיינו מיום י"ג שנה ויום אחד ואילך רבי יוסי בר' יהודה לומר עד שיגיע לעונת נדרים היינו שנת י"ג די"ב שנה נדרים נבדקין: **ואע"ג** דהגיע לעונת נדרים [מדיר] ליה. דמופלא סמוך לאיש דרבנן דמן התורה הוא קטן וברשות אביו הוא: **ביון** דנפק ליה מרשותיה. בעצמו מצי לידור בנזיר אם ירצה תו לא מיחייב וכ"ע מופלא סמוך לאיש מדרבנן: **אתיא** דאורייתא. נזירות לאביו ודמי יציאתו מרשות אביו דלא הוי אלא מדרבנן ואפילו סמוך לאיש כי נדקינן ליה דיודע להפלות: **ואיבעית אימא** ב"ע בדי לחנכו ומופלא סמוך לאיש דרבנן. וקשה היכי מצי סבר ב) לחנכו בנפרק שני דחולין (דף מח.) משמע דיש שחיטה לעוף מן התורה וא"כ היכי אכיל מליקה ול"ל דלהך ליטנא נימא דייתי ולא יאכל כמו חטאת העוף שבא על הספק ג) [כפ' כל שעה] (פסחים דף מח.):

לימא הני תנאי בי הני. דפליגי אם מדירו [עד][3] שתי שערות או עד שיגיע [לעונת נדרים וגימא] לאו דוקא דכזה ליכא שום דמור וה"ג מיכא ד) כפרק כל שעה (שם דף לח.): **והבריאו** לפני ר"ג לברקו. פי' ר"ת בתוספתא יוסי[4] הביאו לפני רבן גמליאל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וקאמר ת"ק לידע אם הביא שתי שערות אם לא הביא ויהי יתר מבן י"ג שנה ויום אחד: **רבי** יוסי אומר. ובתוספתא[1] גרסינן ר' יוסי ב"ר יהודה: לידע אם הביא לעונת נדרים. שהיה יתר מי"ב שנה ויום אחד

דנדריו נבדקין: **אמר** לו רבי א[5] תצטער. אל תטרח לבדקני שהריני נזיר ממה נפשך אם קטן אני אהא בשביל אבי אם גדול אני אהא בשביל עצמי והשתא ס"ד דה"ק אם קטן אני לגבי קבלת נדרים דהיינו לפני הגעתי לעונת נדרים ואם גדול אני לענין קבלת נדרים דהיינו כשהגיע לעונת נדרים ולכך קמייתי[5] הש"ס בשלמא לר' יוסי ב"ר יהודה דאמר דאף מי שהגיע לעונת נדרים לא מצי אביו מדיר ליה דקאמר אם קטן כו' ואם גדול אני אהא בשביל עצמי דמשמע שאין אביו יכול להדירו:

ואמאי

עין משפט נר מצוה

[1] א מיי' פ"ב מהל' מאכלות אסורות: [2] ב מיי' פי"ל מהל' נדרים הל"י סמג לאוין תמג עושין יו"ד סי' רלג:

הגהות התוספות

1. ל"ל דכתב למאן דאמר. 2. ל"ל ד"י. 3. ל"ל עד שיגיע. 4. ל"ל נאותו יום שהביאו אביו. 5. ל"ל ולכך מקשה.

פי' הרא"ש

אשם תלוי בהמה: אף נ"בה מביאה עוף על ד' כמו על הוראי: שכן א אור א' ספק חולין בעזרה ד' נקבה איכא ספק שני איסורים חולין בעזרה ד' ליקה בבלה: דמיתחזי כ' ב' איסורי דרבנן. תימה ד' לאורה משמע דדרש' ג' ורי' היא דהיקשא קא ד' יש וכן קי"ל בכולי ר' למודא דחטאת העוף ב' אה על ספק אפי' למאן ד' אית ליה יש שחיטה לעוף כ' איסור דרבנן. וצ"ל ד' דרשה גמורה היא ד' אשאת העוף באה על ד' ספק והא דאינה [נאכל] ד' יינו מדרבנן: עד שיגיע ל' נת נדרים היינו מופלא כ' מוך לאיש כל שנת י"ג: כ' בר הלכה הוי בנזיר. ד' ע"ג דהגיע לעונת נדרים כ' יר ראוזל עד דמייתי ב' ע' ברות ויצא מרשותו: ר' ון דנפיק מרשותיה תו ל' מחייב. דכל מצוה ע' הוא מחויב בה אין אביו כ' חויב לחנכו בה: קסבר כ' פלא סמוך לאיש דרבנן ר' ראה דכי יפליא אסמכתא ב' לומא: ואתיא דאורייתא. ד' א במדיר את בנו בהלכה ד' א: לימא הני תנאי כהני ה' אי ואע"ג דלית ליה ד' ורה קאמר לימא. וכה"ג א' בא בפ' כל שעה ב' נחלתו לימא מתני' דלא כ' יהודה ומסיק הכי ד' מתיה בר' יהודה: והביאו ל' ני ר"ג לבודקו ביום ע' דדירו אביו והיה יותר כ' מן י"ג והביאו לבודקו א' ז הביא ב' שערות: ר"י ב' יהודה [אומר] לא כך ד' ה המעשה אלא בשנת ר' : הדירו והביאו לבודקו א' ז היה יודע לשם מי נדר: א' תצטער לבודקני דמסה נ' שך אהיה נזיר או בשביל א' א' אי בשבילי והיינו ה' ק כרבי זר' יוסי כר"י בר יו' ידה ובתוספתא גרסי' ד' א ר"י בר יהודה. ב' גלמא לר' יוסי בר יהודה ר' ינו דקאמר אם קטן אני א' יה בשביל אבא. כלומר א' ז קטן אני לענין נדרים ע' ינו יודע להפלות. ואם ג' ל אני לענין נדרים ר' אתי מרשות אבא: אלא לרבי דאמר דאמר:

מסורת הש"ס

א) [נקמן סב. מה מו:]. ב) [תוספתא מה פ"ה]. ג) [ולידור יבנ"ן]. ד) [עי' בתוי"ט אות פ"ה מכ"מ ד"ה בן ר"ג למלות]. ה) ל"ל דיש. ו) [מה פ"ה].

נוסחת הריב"ן

א) כתרין: ב) כן ר"ב שנה: ג) מני מדיר: ד) דהגיע: ה) דהרי: ו) הקדים: ז) קא סבר: ח) דהא אמר רבי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' בשלמא לר' יוסי דאמר עד שיגיע כל"ל ומיבות בר' יהודה נמתק: (ב) שם אני אהיה בשביל אמא ואם גדול אני אהיה בשביל עצמי אלא לרבי דאמר עד שיביא שתי: (ג) רש"י ד"ה מאי שני איסורין דקאמר לאו דקא מטוי לה מליקה ואית בה: (ד) ד"ה עד שיביא שתי שערות דהייט בן י"ב שנים ויום אחד הס"ד ואמ"כ מ"ה עד שיגיע לעונת נדרים דהיינו עד בן שנים עשר שנה דמבן י"ב שנה ועד י"ג שנה אם הוא יודע לשם מי: (ה) ד"ה מופלא וכו' שיודע להפליא ולומר וכו' דהיינו בן י"ב לשם מי: (ו) ד"ה אלא לרבי וכו' לאחרו דהאמר רבי עד שיביא:

גליון הש"ם

גמ' לימא הני תנאי כהני תנאי. עי' לעיל דף ב ע"ב תד"ה לימא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תד"ה ממקיף וכו' ורבנן וכו' והכי מוכח כל הסוגיא כך לשון רש"י. נ"ב עי' מ"מ דמן ומ"ד בעלמא וכו' עד לכסוף הוא לשון רש"י זהו כוונת התוס' אבל לפניו לא נמצא הכי ברש"י דמ"ש אלן בכריתות טעות המגיהים הוא דהתם כתב רש"י בפנין אחר אבל בפסחים דף מח נמצא קצת הכי אלשון רש"י ויעו"ש: ב) ד"ה ולו בעית אימא וכו' ובקה היכי מצי סבר רבי לחנכו ובפרק שני דחולין משמע דסבר וכו' כע"ל: ג) באד"ר בפרק כל שעה (דף מח). מן בפרק עד מה נמתק. וכ"כ דבפמוך כל"ל והוא בעמוד מ'. מ"מ: ד) ד"ה לימא וכו' בפרק כל שעה (דף לח). נ"ב והוא ריש פרק שם יעו"ש בתוס' ד"ה לימא והתוס' כאן לא פ"ל לתרץ מ"ש שם התוס' אלשון לימא ולא כתבה שלייט דף לח דשם אמר ג"כ לו דלמא וחזו הדתי' ושפיר אמר לימא ועי' לעיל דף כ ע"ב בתוס' ד"ה לימא. מ"מ:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com